Kansalaisparlamentti
Medborgarparlamentet

Lakivaliokunta 11.12.2024

Professori Kimmo Grönlund, Åbo Akademi
Professori Kaisa Herne, Tampereen yliopisto

Asiantuntijuus

- Asiantuntijuus demokraattisista innovaatioista
- Pitkä kokemus demokraattisia innovaatioita koskevasta tutkimuksesta
- Lausuntomme perustuu kansalaisparlamentti –kokeiluun ja siinä havaittuihin mielipiteiden kehitykseen

Miksi kansalaisparlamentti?

- Suomalainen vaalidemokratia toimii kansainvälisessä vertailussa hyvin
- Organisoituneet intressiryhmät saavat äänensä kuuluviin
- Kansalaisten osallistumisen aste ei kuitenkaan ole kovin korkea (vaalit, puoluejäsenyys)
- Vaaliosallistuminen on vahvasti sidoksissa ikään ja koulutustasoon
- *Voisiko vaalien välillä olla satunnaisotokseen perustuvaa kansalaisten osallistamista?*
- *Voisiko kansalaisaloitteiden käsittelyä eduskunnassa tukea kansalaisparlamentin (tai sen kaltaisen menettelyn) avulla?*

Mikä on kansalaisparlamentti?

- Kansalaisparlamentti on demokraattinen innovaatio
- Kutsu osallistumiseen satunnaisotokselle (n=30 000)
- 671 kansalaista osallistui (edustava joukko)
- Keskustelut moderaattorin ohjaamissa pienryhmissä (n. 10 hlöä) yhden viikonlopun ajan
- Teemoina neljä kansalaisaloitetta
    1. Huumausaineiden käyttötilakokeilun salliminen
    2. Kannabiksen laillistaminen
    3. Polttoaineveron kohtuullistaminen
    4. Dieselin käyttövoimaveron poistaminen

Mikä on kansalaisparlamentti?

- Osallistujille tietopaketti ennen keskusteluja
- Viikonlopun aikana kolme asiantuntijakuulemista, joissa osallistujat laativat pienryhmissään kysymyksiä asiantuntijoille
- Osallistujien kansalaisaloitteita koskevat mielipiteet ja tietotaso mitattiin ennen kansalaisparlamenttia ja sen jälkeen
- Rahoittajat: Åbo Akademin säätiö, Sitra ja eduskunta

Ketkä osallistuivat?

	Kansalaisparlamentin osallistujat		Suomalaiset
Sukupuoli			
Nainen	328	48,9 %	49,1 %
Mies	343	51,1 %	50,9 %
Ikä			
18-34	262	39,0 %	24,2 %
35-49	170	25,3 %	23,6 %
50-64	126	18,8 %	23,6 %
65-80	113	16,8 %	28,5 %
Äidinkieli			
Suomi	582	86,7 %	86,4 %
Ruotsi	36	5,4 %	5,0 %
Muu	53	7,9 %	8,6 %

Osallistujien koulutustaso

Koulutus	Kansalaisparlamentin osallistujat		Suomalaiset
Perusaste (kansakoulu tai peruskoulu)	123	18,3 %	18,8 %
Toinen aste (lukio, ammattikoulu)	326	48,6 %	54,6 %
Korkeakoulu (AMK, yliopisto)	222	33,1 %	26,7 %

Osallistujat vaalipiireittäin

Vaalipiiri	Kansalaisparlamentti		Suomi
Helsingin vaalipiiri	80	11,9 %	11,8 %
Uudenmaan vaalipiiri	125	18,6 %	18,8 %
Varsinais-Suomen vaalipiiri	57	8,5 %	8,8 %
Satakunnan vaalipiiri	18	2,7 %	3,9 %
Hämeen vaalipiiri	42	6,3 %	6,9 %
Pirkanmaan vaalipiiri	68	10,1 %	9,5 %
Kaakkois-Suomen vaalipiiri	57	8,5 %	7,8 %
Savo-Karjalan vaalipiiri	64	9,5 %	7,6 %
Vaasan vaalipiiri	52	7,7 %	7,7 %
Keski-Suomen vaalipiiri	32	4,8 %	4,9 %
Oulun vaalipiiri	58	8,6 %	8,5 %
Lapin vaalipiiri	16	2,4 %	3,2 %
Ahvenanmaa	2	0,3 %	0,5 %

Pääkysymys osallistujien mielipiteistä kannabiksen laillistamisen suhteen

Mitä mieltä olet kansalaisparlamentissa käsiteltävistä kansalaisaloitteista? Oletko eri mieltä vai samaa mieltä alla olevista väittämistä? Vastaa asteikolla 0–10, jossa 0 tarkoittaa ”olen täysin eri mieltä” ja 10 ”olen täysin samaa mieltä”

Kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti pitää sallia ikärajoin.

Osallistujien mielipiteet kansalaisaloitteista ennen kansalaisparlamenttiin osallistumista ja sen jälkeen, asteikko 0 (täysin eri mieltä) – 10 (täysin samaa mieltä)

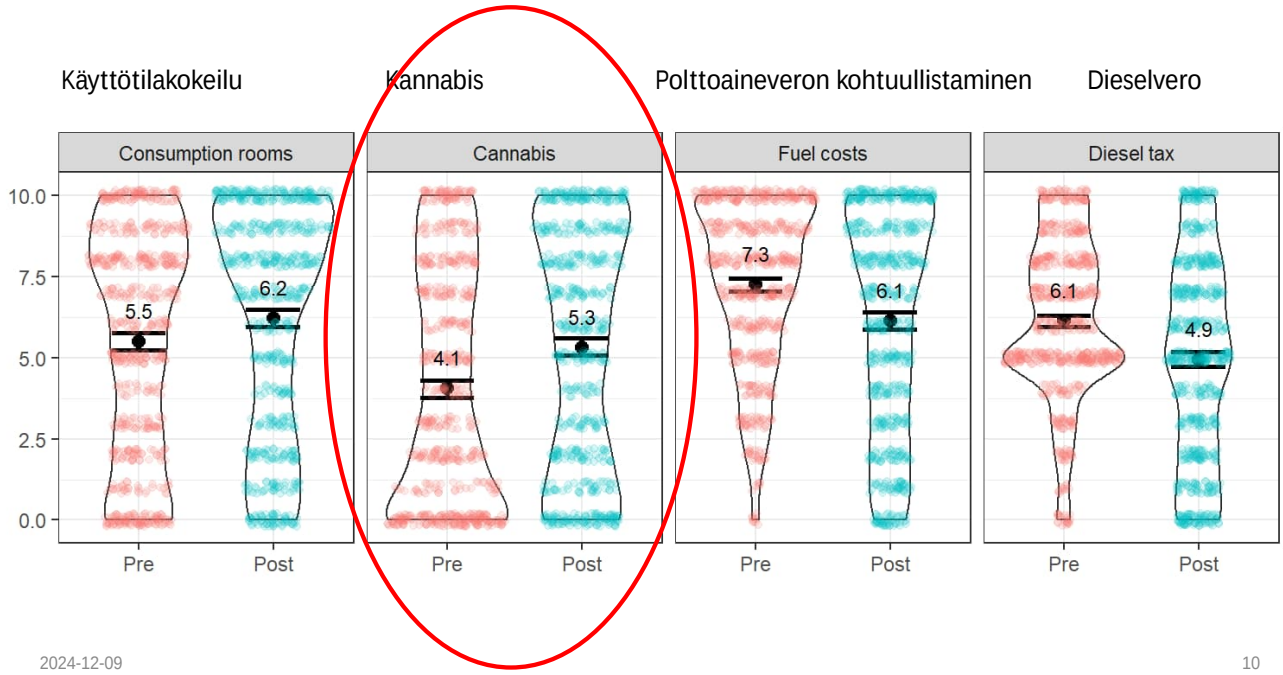

Johtopäätökset

- Kansalaisparlamentti kokosi edustavan otoksen suomalaisia yhteen puntaroimaan kansalaisaloitteita → mielipiteitä voidaan pitää arviona harkitusta kansalaismielipiteestä
- Osallistujien tietotaso puheena olevista teemoista nousi selvästi
- Osallistujat pitivät osallistumisesta ja kokivat keskustelut tasapuolisiksi
- Asenteet kannabiksen laillistamista koskevaa kansalaisaloitetta kohtaan muuttuivat jonkin verran myönteisimmiksi

Kiitos!

Kysymyksiä ja kommentteja?

Åbo Akademi

Tampereen yliopisto